

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет культурології
Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій

К В А Л І Ф І К А Ц І Й Н А Р О Б О Т А

на здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Освітньо-професійна програма

«Менеджмент культури та соціальний маркетинг»

на тему: «Книжковий клуб: створення та управління у контексті української
дозвіллевої діяльності»

Виконала: студентка бакалавратури

спеціальність 028

«Менеджмент соціокультурної діяльності»

ІЛЬЄНКО Катерина

Керівник: канд. психол. н.,

доцент кафедри менеджменту

культури та соціальних технологій

ЦЕРКОВНИЙ Альберт

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

рішенням кафедри менеджменту культури та соціальних технологій

Протокол № від « » 2024 р.

Завідувач кафедри доц.

АФЕНЧЕНКО Геннадій

Харків 2024

КНИЖКОВИЙ КЛУБ: СТВОРЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. КУЛЬТУРНА ТА СОЦІАЛЬНА РОЛЬ ДОЗВІЛЛЯ	7
1.1. Еволюція дозвілля: перспективи історії	7
1.2. Методологічні засади дозвілля: концептуальний аналіз	10
1.3. Унікальні особливості української дозвіллевої активності	13
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ КНИЖКОВИХ КЛУБІВ У КОНТЕКСТІ ДОЗВІЛЛЯ	17
2.1. Книжкові клуби як культурно-освітні платформи	17
2.2. Роль книжкових клубів у формуванні читацької культури	20
2.3. Порівняльний аналіз книжкових клубів: внутрішній та Міжнародний досвід	23
2.4. Успішні культурно-освітні платформи у зарубіжній практичній діяльності	27
РОЗДІЛ III. ПРОЄКТ КНИЖКОВОГО КЛУБУ: СТВОРЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ	34
3.1. Концепції та цілі книжкового клубу	34
3.2. Програма та організація подій у клубі	44
3.3. Управління та організація книжковим клубом: оптимізація процесів та взаємодія з аудиторією	48
3.4. Оцінка та аналіз результатів роботи книжкового клубу	51
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59

ВСТУП

В сучасному соціокультурному контексті України активно розвивається сфера дозвілля, що відображає важливі аспекти життя суспільства та впливає на формування культурних та інтелектуальних уподобань громадян. Серед різноманітних форм відпочинку та розваг виокремлюється книжкова діяльність, яка не лише сприяє розвитку особистості, а й стимулює формування критичного мислення та культурного досвіду. У цьому контексті виникає актуальна проблема організації та управління книжковими клубами як одним із ефективних інструментів залучення громадян до літературно-читацької діяльності.

Методологічний аспект дослідження полягає у використанні сучасних теоретичних підходів до управління та аналізу діяльності книжкових клубів. Особливу увагу приділено порівняльному аналізу сучасних моделей управління книжковими клубами в Україні та за кордоном, з метою виявлення оптимальних стратегій та практик для підвищення ефективності їхньої роботи в українських умовах. Здійснення такого порівняльного аналізу дозволяє систематизувати найкращий досвід та впровадити його в українські реалії, сприяючи розвитку книжкової культури та популяризації читання серед різних верств населення.

Актуальність обраної теми обумовлюється тим, що існує проблема активізації та організації різноманітних форм відпочинку та саморозвитку. Однією з ключових складових розвитку особистості та культурного простору є книжкова діяльність. Тема кваліфікаційної роботи належить до сфери соціокультурної діяльності, та пов'язана з культурологією та соціальною педагогікою. У роботі розкриваються важливі аспекти організації книжкових клубів, як простору для розвитку читацької активності та культурно-дозвіллевих потреб громадян. Актуальність цього дослідження полягає в необхідності вивчення та усвідомлення потенціалу книжкових клубів у

формуванні культурного простору, а також у розробці ефективних стратегій їхнього управління та функціонування.

Питання створення та управління книжковими клубами у контексті української дозвілєвої діяльності, включаючи їхню історію, методологію та порівняльний аналіз, є темою, яка вже привернула увагу таких дослідників як Бакієва А. А., Корінев, В. Л., Мачуліна І. І., Сокол М.О., Цимбалюк Н.М., Шершньова З. Є., але все ще потребує глибшого аналізу та розгляду. Незважаючи на існуючі наукові роботи у цій галузі, багато аспектів щодо функціонування книжкових клубів в українському контексті залишаються недостатньо вивченими.

Об'єктом дослідження є книжкові клуби, як складова дозвілєвої діяльності.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є створення та управління книжковим клубом у контексті української дозвілєвої діяльності.

В рамках цього дослідження розглядаються процеси організації книжкового клубу, його функціонування, методи управління та взаємодія з аудиторією в українському культурному середовищі.

Метою кваліфікаційної роботи є вивчення ключових аспектів створення та управління книжковим клубом у контексті української дозвілєвої діяльності. Досліджується історія, методологія функціонування книжкових клубів та проводиться їх порівняльний аналіз.

Відповідно **завданнями** дипломної роботи є:

1. Проаналізувати історичний розвиток книжкових клубів в Україні, їхню роль у формуванні культурного простору та стимулюванні читацької активності.
2. Дослідити методологію управління книжковими клубами з урахуванням сучасних підходів та стратегій, що сприяють їхньому успішному функціонуванню.
3. Провести порівняльний аналіз між українськими та зарубіжними моделями книжкових клубів з метою виявлення оптимальних практик управління.

4. Створити книжковий клуб задля втілення найбільш ефективних стратегій до українських умов.

Для повноцінної розробки теми роботи було використано такі дослідницькі **методи**:

1. Аналіз літературних джерел (огляд наукової літератури, архівних матеріалів, публікацій, які стосуються історії, розвитку та функціонування книжкових клубів в Україні та за її межами).
2. Систематизація та класифікація отриманих даних з метою з'ясування основних принципів та стратегій управління книжковими клубами.
3. Кейс-стаді (аналіз конкретних випадків успішних книжкових клубів в Україні та за кордоном для виявлення певних практик, стратегій управління та їхнього впливу на читацьку аудиторію).
4. Порівняльний аналіз, спрямований на виявлення спільних та відмінних рис українських книжкових клубів порівняно з аналогічними закладами за межами країни.

Результати цього дослідження відіграють важливу роль у покращенні організаційних підходів та стратегій управління книжковими клубами в Україні. Засвоєння історичного досвіду та аналіз сучасних методологічних підходів дозволять визначити оптимальні моделі функціонування клубів, сприяючи підвищенню їхньої ефективності та впливу на розвиток читацької активності в українському суспільстві. Порівняльний аналіз зарубіжного досвіду управління книжковими клубами дозволить виявити найбільш успішні практики та адаптувати їх до вітчизняних реалій, сприяючи розвитку культурно-освітнього середовища та підвищенню рівня літературної грамотності в Україні.

Отже, практична значимість цієї роботи полягає у можливості впровадження рекомендацій та висновків у сфері культурного менеджменту для покращення роботи книжкових клубів, що сприятиме розвитку читацької культури та загальному розвитку соціокультурного простору України.

Робота над практичною частиною проєкту полягає у створення концепції нового книжкового клубу у місті Одесі, з використанням зібраної інформації.

Потенційною цільовою аудиторією кваліфікаційної роботи «Створення та управління книжковим клубом в українському контексті» є – студенти, аспіранти, викладачі, науковці, працівники сфери культурного менеджменту, а також керівництво бібліотек, літературних клубів, культурних центрів, активні члени книжкових клубів та літературні ентузіасти, дослідники та фахівці з галузі літературних досліджень. Ці різноманітні групи мають зацікавленість у поглибленні знань про управління та функціонування книжкових клубів, тому кваліфікаційна робота може бути корисною та інформативною для широкого кола зацікавлених осіб у сфері культурного та літературного розвитку. Мета проєкту полягає в створенні та розвитку платформи, яка сприятиме поширенню культури читання, літературної освіти та обміну ідеями серед місцевої громади.

Робота складається зі вступу, 3 розділів, висновків; містить 61 сторінки тексту (*без додатків*), 8 рисунків, 13 таблиць. Список джерел включає 36 найменувань літератури, з яких 12 електронних публікацій.

РОЗДІЛ І. КУЛЬТУРНА ТА СОЦІАЛЬНА РОЛЬ ДОЗВІЛЛЯ

1.1. Еволюція дозвілля: перспективи історії

Архаїчні форми дозвілля є ключовою складовою еволюції дозвілля та розваг у різних культурах протягом історії. Дослідження цих форм дозвілля відображає значущі аспекти соціального та культурного життя спільнот у минулому. У багатьох архаїчних суспільствах, дозвілля не обмежувалось простим часом відпочинку. Воно було тісно пов'язане з релігійними обрядами, обрядами проходження, та ритуалами, в яких спільнота виявляла свої вірування, цінності, та об'єднувалася через спільні дії.

Усе те, що передавалося від покоління до покоління, закріплювалося у звичаях, традиціях та поняттях, таких як "культурна спадщина", "культурне надбання" і "культурні цінності". З розвитком свідомості про час як міри виміру життя як окремої людини, так і суспільства, цей процес став розподілятися більш систематично: на "робочий час" і "вільний час". Це призвело до формування таких понять, як "соціальне дозвілля", "соціокультурна діяльність" і "культурно-дозвільна діяльність" [3, с. 17].

Антропологічні та археологічні дослідження вказують на те, що у багатьох стародавніх культурах, дозвілля тісно переплітається з ритуалами і специфічними формами спілкування, які включали музику, танці, спортивні заходи, різноманітні ігри та обрядові вистави. Ці архаїчні форми дозвілля не лише становили засіб відпочинку, а й мали важливе соціокультурне значення. Вони сприяли зміцненню спільнот, передавали традиції, формували ідентичність та цінності спільноті через спільні дії та обряди. Ранні форми дозвілля були не лише способом відпочинку, а й елементом формування соціокультурного простору, який відображав особливості та цінності суспільства у конкретній історичній епосі. Тому, аналіз архаїчних форм дозвілля допомагає зрозуміти процес еволюції та розвитку сучасних форм розваг та відпочинку [4, с. 40].

Історичні етапи еволюції дозвілля відображають трансформації у сприйнятті та практиці відпочинку та розваг протягом різних історичних

періодів. У різних епохах відбувалися значущі зміни в уявленнях та підходах до часу дозвілля, що відображало культурні, соціальні та економічні перетворення суспільства. У періоди античності, дозвілля вбирало в себе елементи фізичних вправ, спорту, філософські диспути та культурні події, які сприяли духовному та фізичному розвитку людини. В епоху середньовіччя, дозвілля часто було обмеженим для різних соціальних класів, але в той же час відображалось у святкових заходах та традиціях. Епоха Відродження відзначалася зростанням інтересу до науки, мистецтва та культури, що змінило спосіб проведення дозвілля, у вигляді відвідування музеїв, театрів та літературних заходів. Просвітницький період супроводжувався підвищенням освіти та розвитком літературного дозвілля, що вплинуло на розвиток культурного споживання. Індустріальна революція викликала зміни в організації робочого часу та відпочинку, зменшуючи тривалість робочого дня і сприяючи розвитку громадських майданчиків для відпочинку. Модернізація життя вплинула на розвиток кіно, спорту, туризму та розваг у сучасному розумінні [30, с. 119].

Розгляд історичних етапів еволюції дозвілля дозволяє виявити тенденції та зміни у способах проведення часу відпочинку протягом різних епох, а також розуміння впливу цих змін на формування сучасної культури відпочинку та розваг. Вплив соціокультурних факторів на розвиток дозвілля включає різноманітні аспекти культури, соціальні уявлення, технологічні досягнення та економічні перетворення, які впливають на способи і форми проведення часу відпочинку. Соціокультурні зміни в суспільстві відображаються у способах та прийняттях щодо розваг. Наприклад, розвиток технологій відобразився у зміні уподобань щодо розваг: із появою інтернету та мобільних пристроїв, з'явилася можливість отримувати розваги безпосередньо вдома, що значно вплинуло на способи проведення вільного часу. Культурні та етичні цінності суспільства також впливають на формування дозвільних уподобань та активностей. Наприклад, в певних

культурах можуть бути свої унікальні традиції дозвілля, які відображають особливості цінностей та уявлень про відпочинок.

Також, економічний стан суспільства та рівень доходів можуть впливати на доступність різних видів дозвілля. Наприклад, економічні кризи можуть обмежувати можливості людей у споживанні культурних заходів та розваг. Культурні та соціальні трансформації в сфері дозвілля є необхідним аспектом його еволюції впродовж історії. Культурні зміни відображають трансформації в мистецтві, літературі, музиці та інших формах культурної творчості, що безпосередньо впливає на різноманіття та вибір дозвілля.

Соціологія вільного часу формувалася через зміни, пов'язані з індустріалізацією та урбанізацією суспільства. Державна культурна політика організовувала культурно-дозвіллеву діяльність. Дозвілля відображає можливості розвитку суспільства і його життєздатність [18].

Соціальні трансформації впливають на формування та розвиток інституцій, що забезпечують дозвілля, наприклад, зміни у сфері освіти, технологій, розвиток громадських просторів та послуг, спрямованих на відпочинок. Культурні трансформації також охоплюють зміни у споживанні культурних благ та розваг. Розширення культурної різноманітності, виникнення нових медійних форматів, розвиток кіно та телебачення – все це впливає на вибір та сприйняття форм відпочинку. Соціальні трансформації у свою чергу стосуються змін у соціальних практиках та взаємодії між людьми під час дозвілля. Спільні заходи, розваги, культурні події – усе це формує нові соціальні взаємодії та підходи до відпочинку [8].

Сучасні тенденції в сфері дозвілля відображають динамічні зміни у споживанні вільного часу та розваг у сучасному суспільстві. Однією з ключових тенденцій є зростання цифрової технології та вплив Інтернету на відпочинок. Інтернет надає доступ до широкого спектру розваг, від стрімінгових платформ для перегляду фільмів та серіалів до онлайн-ігор та соціальних мереж, що впливає на зміну уподобань у проведенні вільного часу. Ще однією сучасною тенденцією є прагнення до активного та

здорового способу життя. Зростає популярність фітнесу, йоги, а також екстремальних видів спорту. Люди стають більш свідомими щодо здоров'я та фізичної активності, тому вони шукають різноманітні способи, як саме провести свій вільний час. Спостерігається зростання інтересу до культурних подій, фестивалів, музейних експозицій та літературних заходів. Люди активно відвідують ці місця, оцінюючи їх як важливу частину свого відпочинку та розвитку. У майбутньому, можна очікувати подальше зростання впливу технологій на формування дозвільних уподобань, зокрема, розвиток віртуальної реальності та розширеної реальності для нових видів розваг та інтерактивних вражень.

Творчі можливості у вільний час приймають різноманітні форми, включаючи такі види занять, як художня творчість (наприклад, малювання, писання віршів, гра на музичних інструментах), самодіяльність у мистецтві, технічна креативність (такі як конструювання та майстрування) та аматорські заняття (наприклад, колекціонування, рукоділля та інше) [2, с. 85].

Таким чином, сучасні тенденції в дозвіллі відображають важливі зміни в уподобаннях та ставленні суспільства до вільного часу, культурних та технологічних зрушень, які визначають перспективи розвитку форм проведення відпочинку в майбутньому.

1.2. Методологічні засади дозвілля: концептуальний аналіз

Теоретичні підходи до дослідження дозвілля представляють собою різноманітні концептуальні рамки та моделі, які використовуються для розуміння та пояснення природи, структури та функцій дозвільних процесів у житті людини. Одним із таких підходів є функціональний підхід, який розглядає дозвілля як необхідну частину життя людини, важливу для її фізичного, психічного та соціального благополуччя. Цей підхід вивчає, які функції виконує дозвілля у задоволенні потреб і вирішенні проблем особистості та суспільства. Соціокультурний підхід розглядає дозвілля як важливу частину культурного контексту. Він досліджує вплив культурних,

соціальних та історичних умов на формування та використання дозвільних практик. Цей підхід дозволяє вивчити відмінності в уподобаннях, традиціях та звичаях в проведенні вільного часу різних соціокультурних груп. Когнітивний підхід зосереджується на вивченні індивідуальних уявлень, переконань та сприйняття про дозвілля. Він аналізує психологічні аспекти та ментальні процеси, що відображають уподобання та мислення людей щодо відпочинку та розваг. Культурно-історичний підхід вивчає еволюцію та зміни у відпочинкових практиках через призму історії та культурного розвитку суспільства. Він дозволяє розуміти, як змінювалися уподобання та форми відпочинку протягом часу та в різних культурах [19, с. 150].

Ці теоретичні підходи відображають складність та різноманітність підходів до вивчення дозвілля, дозволяючи науковцям отримувати глибше розуміння ролі, значення та впливу дозвілля на індивіда та суспільство.

Методологічні підходи до вивчення дозвілля відображають різноманітність та гнучкість дослідницьких методів, які застосовуються для аналізу та розуміння відпочинку та розваг. Один із таких підходів – кількісний аналіз, що базується на статистичних методах для збору та обробки числових даних. Цей метод дає можливість отримати кількісні показники щодо звичок та уподобань у проведенні вільного часу, а також розглядати їх на рівні груп або популяції. Якісний підхід, натомість, дозволяє дослідникам отримати глибше розуміння процесів та мотивацій, пов'язаних з дозвіллям. Він ґрунтується на якісних методах дослідження, таких як інтерв'ю, фокус-групи або аналіз контенту, які дозволяють збирати більш деталізовану та глибоку інформацію. Дослідження за допомогою аналітичного підходу передбачає аналіз та оцінку даних, зібраних різними методами, з метою виявлення зв'язків, закономірностей та тенденцій у сфері дозвілля. Використання цього підходу дозволяє сформулювати висновки та рекомендації на основі об'єктивних даних. Теоретико-концептуальний підхід передбачає аналіз та узагальнення наявних теорій, концепцій та моделей

дозвілля для розробки нових теоретичних основ або ж для підтвердження чи спростування існуючих теоретичних конструкцій.

Ці методологічні підходи до дослідження дозвілля надають можливість дослідникам використовувати різноманітні методи та стратегії для отримання комплексної та об'єктивної інформації щодо природи, структури та функцій відпочинку в сучасному суспільстві [20, с. 156].

Концепції організації та управління дозвіллям є важливими аспектами в сфері відпочинку та розваг і базуються на різноманітних теоретичних та практичних підходах. Одна з таких концепцій – концепція структури дозвілля. Вона передбачає розуміння організаційної структури розважальної галузі, управління дозвільними послугами та ресурсами, а також оцінку їхнього впливу на споживачів. Ще одна концепція – управління якістю в дозвільних послугах. Це важливий аспект, що охоплює процес планування, контролю та забезпечення якості різноманітних дозвільних послуг, щоб задовольнити потреби споживачів. Концепція маркетингу дозвілля включає стратегії маркетингу, спрямовані на просування, рекламу та комунікацію дозвільних продуктів і послуг, з метою привернення клієнтів та задоволення їхніх потреб. Також, важливою є концепція сталого розвитку в сфері дозвілля. Вона враховує вплив дозвілля на навколишнє середовище, використання природних ресурсів, а також сприяє розвитку екологічно чистих та стало-орієнтованих дозвільних ініціатив. [31, с. 78].

Ці концепції становлять основу для розвитку стратегій управління та організації дозвільної сфери, сприяючи забезпеченню якісних та ефективних послуг для споживачів, збалансованого використання ресурсів та розвитку стійкого й екологічно-орієнтованого дозвілля.

Вплив культурних, соціальних та економічних чинників на дозвільні практики визначається складною взаємодією різних аспектів суспільства та його культурних, соціальних та економічних умов. Культурні чинники грають визначають уподобання та споживчі практики у вільному часі. Кожна культура має свої унікальні особливості у способах проведення дозвілля, що

впливає на формування різноманітних видів розваг та відпочинку. Соціальні чинники, такі як статус, соціальний клас, освіта та доступність ресурсів визначають можливості для різних соціальних груп у споживанні розважальних послуг та проведенні вільного часу. Економічні чинники впливають на дозвільні практики через фінансові можливості та доступність ресурсів для розваг. Рівень доходу, ціни на розважальні послуги, ринкова конкуренція – усі ці фактори визначають доступність та різноманіття відпочинкових можливостей для людей.

1.3. Унікальні особливості української дозвільної активності

Дозвілля – це частина вільного часу, яка використовується для відновлення фізичних, розумових та психічних сил людини. Це включає індивідуальні заняття, такі як читання та слухання музики, а також відвідування публічних подій, спілкування, фізичні вправи, розваги та відпочинок [26].

Українська культура має великий вплив на дозвілля та формування святкових традицій. Однією з основних особливостей українського дозвілля є багатство та різноманіття свят та святкових обрядів, які відображаються у календарі та звичаях народу. Святкування релігійних свят, таких як Великдень та Різдво, відображають традиції православної культури в Україні. Вони супроводжуються особливими обрядами, які включають в себе церковні обряди та народні звичаї. Наприклад, на Великдень українці прикрашають писанками (розписними яйцями) та влаштовують різноманітні народні гуляння та святкові страви. Крім традиційних релігійних свят, українська культура відзначається наявністю національних свят та різноманітних народних обрядів. Наприклад, День Незалежності України 24 серпня, який відзначається патріотичними заходами та національними гуляннями, де проводяться концерти, фестивалі та інші заходи, які об'єднують українців.

Також, варто відзначити народні обряди, пов'язані із сільським господарством та сільським життям, такі як Іван Купала, який супроводжується різними ритуалами, спільними іграми та обрядовими вогнями [7].

Українське дозвілля характеризується різноманітністю та наявністю різних типів розваг, які відображають культурні та соціальні аспекти суспільства. Одним із типових видів розваг є музикування та народні танці. Вони є невід'ємною частиною української культури та дозвільних занять. Народні музичні інструменти, такі як бандура, трембіта, сопілка, використовуються під час народних свят та урочистостей. Танці, такі як гопак, гуцулка, аркан, також є популярними та відображають енергію та радість українського народу. Іншим типовим видом розваг є участь у культурних заходах та фольклорних фестивалях. Фестивалі, присвячені мистецтву, культурі, традиціям, майстерності ремесел, є популярними серед українців та відображають багатство та різноманіття культурних витоків [32, с. 121].

Активний відпочинок є частою формою дозвілля. Спорт, туризм, походи у гори, велосипедні прогулянки, плавання – це лише деякі приклади активних видів відпочинку, які сприяють здоров'ю та фізичному розвитку. Ці типові види розваг і розважальних занять в Україні відображають багатство та різноманіття культурних традицій, сприяють формуванню ідентичності та відображають спосіб життя українського народу.

Українська кухня відображає в собі багату культурну спадщину та традиції, що мають значний вплив на дозвілля та формування гастрономічних насолод. Українська кухня славиться різноманіттям страв, які відображають використання традиційних продуктів, таких як борошно, картопля, м'ясо, сметана, яйця та різноманітні овочі. Наприклад, борщ, вареники, голубці, сало, ковбаси та млинці – це лише декілька із традиційних українських страв, які популярні у національній кухні. Гастрономічні насолоди українців також пов'язані з різними святами та обрядами.

Наприклад, на Великдень традиційними стравами є паска та писанки. Ці страви мають не лише кулінарне значення, але й символічне – паска символізує воскресіння, а писанки – нове життя та світло. Кулінарні традиції та гастрономічні насолоди в українському дозвіллі не лише задовольняють смакові рецептори, а й відображають багатство культури та традицій українського народу, сприяючи формуванню спільного досвіду та об'єднуючи людей навколо столу в родинному колі чи під час святкувань [5, с. 149].

Українські народні звичаї та розважальні обряди відображають унікальність та специфіку культурного дозвілля в народі. Ці обряди мають велике значення для формування та збереження культурних традицій українців. Наприклад, обрядова піснярська традиція, включаючи колядки, щедрівки та інші різдвяні обряди, впливає на формування святкової атмосфери та розважальних практик у дозвіллі.

Також, народні ігри та розваги, такі як різні народні рухливі ігри, веселощі під час ярмарків, фестивалів та інших народних заходів, в основному спрямовані на спілкування, взаємодію та спільність у дозвіллі. Народні звичаї та розважальні обряди є важливою складовою частиною українського культурного досвіду. Вони не лише розважають та надають можливість відпочити, але й передають спадщину, цінності та ідентичність народу через спільний досвід колективного проведення часу у вільний період.

ВИСНОВОК 1 РОЗДІЛУ

У першому розділі «Культурна та соціальна роль дозвілля» відзначається важливість архаїчних форм дозвілля у розвитку культури та соціального життя різних спільнот у минулому. Дослідження цих форм дозвілля вказує на те, що вони були не лише засобом відпочинку, але й мали велике соціокультурне значення. Аналіз архаїчних форм дозвілля важливий для розуміння еволюції сучасних форм розваг та відпочинку, відображаючи

процес формування соціокультурного простору в різних історичних епохах. Соціокультурні та технологічні фактори впливають на форми та способи проведення вільного часу, відображаючи уподобання та цінності суспільства. Вивчення цих змін допомагає краще розуміти формування сучасних культурних практик та відпочинкових звичаїв.

Економічні умови та рівень доходів впливають на доступність різних форм відпочинку, а культурні зміни відображають тенденції у споживанні культурних благ та розваг. Соціологія вільного часу показує, що форми дозвілля формуються в контексті індустріалізації, урбанізації та культурних тенденцій. Такі тенденції свідчать про постійний процес адаптації та інновацій у формах відпочинку, що відображають життєву енергію та культурну динаміку суспільства.

Функціональний, соціокультурний, когнітивний та культурно-історичний підходи розглядають дозвілля з різних точок зору, що дозволяє зрозуміти його значення та відмінності у різних контекстах. Поряд з теоретичними підходами, методологічні підходи до дослідження дозвілля також різноманітні й гнучкі. Від кількісного аналізу до якісних досліджень, від аналітичного підходу до теоретико-концептуального - кожен метод дозволяє отримати унікальну перспективу на дозвілля та розкрити його особливості. Ці методи сприяють збору та обробці інформації з метою формулювання висновків та рекомендацій, а також розвитку нових теоретичних конструкцій. Таким чином, розгляд теоретичних та методологічних підходів до дослідження дозвілля свідчить про постійну увагу до цієї сфери життя людини та необхідність розуміння її складних та мінливих аспектів. Українська культура виявляє значний вплив на формування та особливості дозвілля, що відображається у багатстві свят та традицій.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ КНИЖКОВИХ КЛУБІВ У КОНТЕКСТІ ДОЗВІЛЛЯ

2.1. Книжкові клуби як культурно-освітні платформи

Книжкові клуби, відповідно до культурологічного підходу, є специфічними соціокультурними формаціями, які орієнтовані на спільну літературну діяльність та формування соціальних інтеракцій серед учасників. Основною ідеєю книжкових клубів є створення простору для активної взаємодії між членами групи в контексті обговорення літературних творів, що стимулює пізнавальну та соціокультурну взаємодію [21, с. 29].

Мета книжкових клубів, з погляду освітньо-культурологічного аналізу, полягає в активізації читацької активності, сприянні розвитку критичного мислення, формуванні читацької компетенції, а також поглибленні і розширенні літературного кругозору. Цільовим аспектом є не лише розгляд індивідуальних реакцій на літературні твори, але й виявлення колективних відгуків, що сприяє формуванню спільної культурної пам'яті та створенню особливого літературного досвіду. Такий формат клубів дозволяє учасникам виявляти та обговорювати особисті інтереси, погляди на світ і культурні цінності, що сприяє поглибленню соціокультурної ідентичності. Крім того, книжкові клуби можуть виконувати роль форуму для обміну літературними практиками, сприяючи формуванню спільних читацьких практик та традицій.

Книжкові клуби, згідно з різноманітністю форм і організаційних аспектів, можуть класифікуватися за різними критеріями. Один із ключових критеріїв – це спосіб взаємодії учасників, що визначає типи книжкових клубів. Офлайн клуби забезпечують фізичну присутність учасників в одному місці, де вони обговорюють літературні твори в традиційному обраному форматі. Онлайн клуби, у свою чергу, базуються на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяє учасникам обмінюватися враженнями та думками без прив'язки до географічного розташування. Додатковим критерієм класифікації є специфіка літературних інтересів. Тематичні книжкові клуби фокусуються на обговоренні певної

тематики або жанру, що дозволяє учасникам глибше досліджувати конкретні аспекти літературної творчості. Загальні книжкові клуби, навпаки, орієнтовані на різноманітність літературних жанрів та авторів, створюючи універсальну платформу для обговорення різноманітних літературних творів. Паралельно з цим, клуби можуть визначатися за ступенем формалізації. Деякі клуби мають чітко визначену структуру та програму дій, що визначає їхній формальний характер. У той час як неформальні клуби можуть базуватися на неформалізованих взаємовідносинах та обговореннях. Такий різноманітний спектр типів книжкових клубів створює різні можливості для учасників, які найкращим чином відповідають їхнім індивідуальним потребам та вподобанням у контексті спільної літературної активності.

Формат обговорення конкретної книги є основоположним елементом літературних клубів, визначаючи специфіку та напрямок комунікації серед учасників. Цей формат дозволяє учасникам спільно аналізувати та обговорювати різні аспекти літературного твору, здійснюючи взаємодію на рівні інтерпретації, критики та аналізу літературних елементів. Аналітичний підхід дозволяє розглядати твір як складний текст, вивчаючи його структуру, мовні засоби та смислові шари. Учасники можуть виявляти вплив авторських намірів на твір, досліджувати символіку, а також зосереджуватися на вивченні соціокультурних аспектів, які відображаються у творі [29].

Одним із ключових елементів обговорення книг є активна участь учасників, їхнє спільне створення смислових конструкцій та взаємодія в рамках діалогічного процесу. Цей підхід сприяє не лише поглибленню розуміння конкретного твору, а й розвитку критичного мислення, літературної грамотності та культурного капіталу учасників. Таким чином, формат обговорення конкретної книги в книжкових клубах визначається не лише змістовною стороною, але й формуює загальний інтелектуальний контекст спільної літературної активності.

Формати зустрічей в книжкових клубах включають літературні вечори, лекції та дискусії, що сприяють глибокому осмисленню літературних творів

та розширенню інтелектуального простору учасників. Літературні вечори представляють собою неформальні зустрічі, під час яких учасники можуть ділитися своїми враженнями від прочитаного та висловлювати особисті думки. Лекції в книжкових клубах, зазвичай, виготовляються відомими літературознавцями або експертами, які презентують глибокий аналіз літературних творів, використовуючи терміни «літературознавчий підхід», «структурний аналіз» та «художнє дослідження». Цей формат сприяє професійному вивченню літературних аспектів та допомагає розкрити особливості творів, що може збагатити розуміння учасників [23].

Вплив технологій на книжкові клуби визначається в основному розвитком онлайн-платформ для обговорення та обміну ідеями, використовуючи високорозвинуті інформаційно-комунікаційні засоби. Це нововведення, що називається «кіберлітературна область», створює можливість для учасників книжкових клубів обмінюватися враженнями та висловлювати свої літературні переживання у віртуальному середовищі. Це створює зручний майданчик для обміну ідеями, де учасники можуть активно взаємодіяти, висловлювати враження та обговорювати літературні аспекти без фізичного присутності у одному місці. Технологічний вплив включає в себе інструменти для створення та ведення віртуальних книжкових облікових записів, використання алгоритмів для підбору рекомендацій щодо нових творів та взаємодію через аудіо- та відеододатки. Онлайн-дискусії також розширюють кількість учасників і створюють можливість для участі в клубах для тих, хто фізично обмежений або перебуває в іншому регіоні. Таке глобальне спілкування розкриває поняття «кіберлітературна глобалізація», де літературна активність відбувається в онлайн-просторі незалежно від географічних меж.

В цілому, використання технологій у сучасних книжкових клубах перетворює традиційні формати обговорень та збільшує доступність літературних дискусій, що відкриває нові можливості для вивчення та обговорення літературних творів у віртуальному середовищі. Вплив

технологій на сучасні книжкові клуби надзвичайно актуальний і визначається, серед іншого, використанням віртуальних ресурсів для доступу до книг та додаткової інформації. Це віддзеркалює тенденцію кіберлітературної епохи, де технології допомагають полегшити доступ до літературних ресурсів. Використання віртуальних ресурсів також включає в себе доступ до додаткової інформації про авторів, літературні течії, історію творів, що може відбуватися через електронні літературні бази даних та онлайн-ресурси [33].

Технології також дозволяють книжковим клубам використовувати віртуальні форуми та чат-групи для обговорення творів, обміну враженнями та ідеями, що реалізується через віртуальні читальні групи та літературні форуми. Усе це вказує на те, що використання віртуальних ресурсів в сучасних книжкових клубах відкриває нові горизонти для літературної взаємодії, розширюючи можливості доступу до знань та сприяючи розвитку читацької спільноти в онлайн-середовищі [9].

2.2. Роль книжкових клубів у формуванні читацької культури

Стимулювання читацької активності, як важлива роль книжкових клубів у формуванні читацької культури, демонструється через проведення читацьких зборів та дискусій, а також сприяння обміну враженнями та рецензіями на прочитані твори, що сприяє інтелектуальному розвитку та культурній адаптації учасників. Організація читацьких зборів в клубах забезпечує платформу для колективного вивчення літературних творів. Ці заходи визначаються неформальною атмосферою та можливістю учасників обмінюватися думками та інтерпретаціями. Сприяння обміну враженнями та рецензіями на прочитані твори в книжкових клубах забезпечує виявлення різноманітних інтерпретацій літературних творів. Це сприяє розвитку аналітичних навичок та формує культуру критичного мислення учасників. Через впровадження таких елементів, книжкові клуби допомагають учасникам виявляти власні переконання, формувати критерії оцінки

літературних творів та розкривати глибини мистецтва. Така активність вносить вагомий внесок у високий рівень читацької компетенції та культурного освічення, сприяючи сталому розвитку літературної культури в суспільстві.

Аналіз літературних творів у книжкових клубах орієнтується на застосування методів літературознавчого аналізу та структурного аналізу твору. Це дозволяє учасникам клубу розкривати мистецькі прийоми, ідейні концепції та особливості художнього мовлення, вдосконалюючи їхню здатність розуміти та оцінювати літературні твори. Обговорення аспектів літературних творів спрямоване на застосування критичного підходу та діалектичного методу. Це дозволяє учасникам клубу розглядати різні точки зору, аналізувати конфлікти та розвиток персонажів, формуючи їхні власні судження щодо художнього твору. Формування навичок літературної критики в книжкових клубах включає творчий аналіз та синтез художнього тексту. Це розвиває учасників як критиків, спроможних висловлювати обґрунтовані думки, виявляти глибину художнього змісту та розрізняти різні літературні школи та стилі [17, с. 165].

Розширення літературного кругозору, як засіб формування читацької культури через діяльність книжкових клубів, відображається у вивченні творів різних жанрів та напрямків, що сприяє глибшому розумінню літературної сцени та культурної різноманітності. Цей процес базується на використанні літературних енциклопедій та крос-культурних аналізів. Вивчення творів різних авторів та культур в книжкових клубах відбувається через літературні ретроспективи та інтеркультурні дослідження. Це дозволяє учасникам клубу виявляти особливості літературної творчості різних епох та країн, поглиблюючи їхнє розуміння різноманітності літературної спадщини. Книжкові клуби, фокусуючись на літературних аналізах та компаративному дослідженні, стимулюють обговорення схожостей та відмінностей у творчості різних авторів, розширюючи горизонти читачів. Це сприяє виробленню критеріїв оцінки та розумінню різних літературних течій.

Застосування літературних методів та теорій літератури у вивченні різних жанрів дозволяє учасникам клубу розпізнавати особливості романтичної, реалістичної чи сучасної літератури, розкриваючи їхню роль у культурному контексті.

Всі ці аспекти розширення літературного кругозору сприяють сталому розвитку читача як активного учасника літературного процесу. Книжкові клуби, виступаючи каталізаторами цього процесу, забезпечують учасникам можливість насолоджуватися різноманіттям літературного світу та розвивати культурну грамотність [27].

Літературні агентські партнерства, що орієнтовані на взаємодію книжкових клубів із літературними агентствами, дозволяють ефективно координувати заходи, такі як літературні презентації та авторські заходи. Це сприяє не лише просуванню творів, а й активізує взаємодію між авторами та читачами через участь у спільних подіях. Організація авторських заходів в книжкових клубах, таких як літературні зустрічі, авторські читання та літературні тури, є не лише засобом взаємодії, а й сприяє формуванню читацької рецепції. Це дозволяє читачам отримати унікальну можливість прямого спілкування з авторами, висловлювати свої думки та отримувати відповіді на свої питання.

Створення сприятливого літературного середовища в контексті ролі книжкових клубів у формуванні читацької культури визначається через реалізацію концепції читацької громадськості та літературного активізму, що сприяє взаємодії між читачами та літературним світом. Концепція читацької громадськості визначає можливість формування читацьких груп та літературних спільнот, що створюють умови для взаємодії, обміну ідеями та розвитку читацької компетенції. Книжкові клуби, визначаючи свою роль як культурні посередники, розширюють можливості спілкування та співпраці учасників.

Літературний активізм виявляється у створенні ініціатив та читацьких проєктів, що мають на меті активізацію читацького середовища. Залучення

до спільних заходів, таких як літературні виставки та конкурси рецензій, стимулює інтерес до літератури та підвищує читацьку мобільність. Створення комфортних умов для читання через впровадження літературних клубних просторів та читацьких кутків забезпечує читачам можливість не лише самовиразу, але і читацької рефлексії. Книжкові клуби, як організатори таких ініціатив, створюють атмосферу, що підтримує прагнення до самовдосконалення через літературні враження.

Узагальнюючи, книжкові клуби виступають не лише як місця для обговорення творів, а й як творці активного літературного середовища, що сприяє розвитку культури читання, поглиблюючи взаємодію читачів із світом літератури та сприяючи формуванню цінностей читацької культури в суспільстві.

2.3. Порівняльний аналіз книжкових клубів: внутрішній та міжнародний досвід

«The Bad Girls Book Club», базований у Великій Британії, представляє собою динамічну літературну спільноту, засновану і курировану Ліз Хаворст. Цей книжковий клуб вирізняється своєю відмінною концепцією та акцентом на різноманітті літературних жанрів, завдяки чому він здатен привертати різні аудиторії та задовольняти різні літературні смаки. Основна мета «The Bad Girls Book Club» полягає в тому, щоб створити простір для енергійних та інтелектуальних діалогів серед його членів. Зібравши разом людей з різних соціокультурних та професійних середовищ, клуб створює унікальну атмосферу для обговорення книг та ідей, яка заохочує вираження різноманітних поглядів та думок. Ліз Хаворст, як ініціатор та лідер клубу, вкладає значний ентузіазм у підбір літератури, яка стимулює членів до роздумів та розмов. Інтерес до різних жанрів – від класики до сучасної літератури, від феміністичних творів до кримінальних романів – дозволяє клубу привертати аудиторію з різних літературних смаків. «The Bad Girls Book Club» організовує свої зустрічі в невимушених та затишних обстановках, що сприяє відкритому обміну ідеями та створює учасникам

можливість поглибити свої літературні враження. Цей підхід дозволяє створювати сприятливу атмосферу для того, щоб члени клубу не лише обговорювали книги, але й взаємодіяли як спільнота, ділячись своїми унікальними точками зору та враженнями.

«The Traveling Bookshelf», заснований у Франції, є захопливим літературним проєктом, який знаходиться на перетині культурного обміну та глобальної спільноти читачів. Цей унікальний клуб не просто об'єднує людей за їхнім інтересом до читання, але й активно включає їх у мандрівку книг через різні куточки світу. Ідея «The Traveling Bookshelf» полягає в тому, щоб книги ставали подорожніми посланнями, пересуваючись від читача до читача через різні країни та континенти. Кожен учасник клубу має можливість вибрати книгу, якою він хоче поділитись, і відправити її іншому члену клубу у будь-яку частину світу. Такий обмін дозволяє не лише ділитися улюбленими творами, але й вивчати літературу різних культур та традицій. Кожна книга, що подорожує «The Traveling Bookshelf», супроводжується запискою від її попереднього читача. Ця індивідуальна нотатка може включати враження від книги, особисті рекомендації або просто слова ласки. Такий елемент особистості додає кожній книзі унікальний характер та розширює історію її мандрівки. «The Traveling Bookshelf» створює цікаві можливості для читачів взаємодіяти, ділитися культурними враженнями та збагачувати свій літературний досвід. Цей клуб перетворює читання на динамічну подорож, де кожна книга стає невеликим ланцюжком у великій мережі культурного обміну та спільності.

«The Bad Girls Book Club» та «The Traveling Bookshelf» – це два різні книжкові клуби, які варто розглядати з різних точок зору. Вони відрізняються концепціями, акцентами та способами взаємодії з читачами.

Порівняльний аналіз зарубіжних книжкових клубів

	«The Bad Girls Book Club» (Велика Британія)	«The Traveling Bookshelf» (Світ)
<i>Концепція та фокус</i>	Зосереджується на різноманітні літературних жанрів, спрямованих на різні аспекти життя жінок. Цей клуб прагне залучити різні аудиторії і створити платформу для енергійних діалогів на теми, що цікавлять жінок.	Спрямований на глобальний культурний обмін. Книги подорожують від читача до читача, пересуваючись через різні країни та супроводжуючись записками.
<i>Організація</i>	Лідер клубу, Ліз Хаворст, вкладає значний ентузіазм у підбір літератури та організацію зустрічей. Зустрічі проводяться в невимушених та затишних обстановках, сприяючи відкритому обміну ідеями.	Клуб дозволяє кожному учаснику вибирати книгу для обміну та відправляти її іншому члену клубу у будь-якій точці світу, створюючи унікальний механізм мандрівки літератури.
<i>Атмосфера</i>	Зосереджений на обговорення та обмін думками, «The Bad Girls Book Club» створює атмосферу для вираження різноманітних точок зору та думок членів клубу.	Зосереджений на міжнародній взаємодії та розширенні культурного кругозору, «The Traveling Bookshelf» відзначається унікальністю кожної книги, що подорожує, та створює особливий зв'язок між читачами.

Узагальнюючи дані з Таблиці 2.1 можна сказати, що «The Bad Girls Book Club» ставить перед собою завдання обговорення широкого спектру літературних тем, зокрема тих, що стосуються жіночих переживань. У той час як «The Traveling Bookshelf» спрямований на створення міжнародної

спільноти, розмінюючи книги та ідеї через різні країни та культури. Кожен з цих клубів пропонує учасникам унікальний спосіб долучитися до читацької спільноти, проте з фокусом на різних аспектах літературного життя.

Таблиця 2.3.2

Порівняльний аналіз книжкових клубів у м. Одеса

	«Книжковий чай»	«Book Club»	«Книгозалежні»
<i>Формати</i>	Онлайн (участь за 200 гривень) та офлайн (участь за 350 гривень)	Тільки офлайн зустрічі, а участь є безкоштовною.	Онлайн та офлайн зустрічі, вартість участі від 200 до 300 гривень.
<i>Місце зустрічей</i>	Книгарня-кав'ярня Старого Лева	Бібліотека №1 ім. Е.Г. Багрицького.	Заклад Currybar.
<i>Особливості</i>	Офлайн зустрічі відбуваються в атмосферній кав'ярні, створюючи комфортне середовище для обговорення книг. Можливість виграти призи у вікторинах, що додає елемент гри та зацікавленості.	Зустрічі відбуваються у престижному місці – Бібліотеці №1 ім. Е.Г.Багрицького. Участь у клубі є безкоштовною, що забезпечує доступність для широкого кола читачів.	Різні формати офлайн зустрічей, створення атмосфери у Currybar. Вибір книг на декілька зустрічей вперед для планування та організації обговорень.

Порівняльний аналіз різних книжкових клубів Одеси виявляє різноманітність їхніх форматів та підходів до організації заходів. «Книжковий чай» вражає своєю гнучкістю, пропонуючи як онлайн, так і офлайн формати за відповідні ціни. «Book Club Odesa» віддає перевагу офлайн зустрічам у престижній Бібліотеці №1, а головна особливість – безкоштовна участь, робить його доступним для широкого кола читачів. «Книгозалежні» вирізняються гнучкістю вибору формату та атмосферою

офлайн зустрічей у Currybar, варіативною вартістю участі та плануванням обговорень на кілька зустрічей вперед. Варто враховувати ці особливості при виборі клубу для приєднання та обговорення улюблених творів.

Кожен клуб має свої унікальні риси, надаючи читачам можливість вибору відповідно до їхніх інтересів та уподобань. Наприклад, якщо цікавить культурний обмін, то «The Traveling Bookshelf» може бути привабливим вибором, а для тих, хто цінує різноманіття літературних тем, «The Bad Girls Book Club» може бути зацікавлюючим варіантом. З іншого боку, безкоштовні зустрічі «Book Club Odesa» можуть привертати широкий коло аудиторії, а Книгозалежні, пропонуючи різні формати зустрічей в Currybar, можуть відповідати різним смакам та уподобанням читачів.

2.4. Успішні культурно-освітні платформи у зарубіжній практичній діяльності

У світі, де технології швидко розвиваються, але водночас люди все ще шукають той особливий зачинений світ, де література, культура і спільнота об'єднуються, культурно-освітні платформи стають витокami натхнення та відпочинку. У переліку знаходяться успішні зарубіжні культурно-освітні платформи, які вдало поєднують в собі роль книгарні та культурного центру. Ці місця не лише пропонують широкий вибір книг, але й стають місцями для проведення дозвілля, де читачі можуть насолоджуватися атмосферою, де кожна сторінка книги об'єднує людей та запрошує до дослідження світу слова і творчості.

«Shakespeare and Company», розташована в самому серці Парижа, є іконічною літературною ареною, яка притягує покоління читачів та письменників з усього світу. Заснована у 1951 році й відома своєю багат шаровістю значень, ця книгарня стала магнітом для тих, хто цінує дух літератури та культурного обміну. Книгарня отримала своє ім'я від попередньої бібліотеки з тим самим ім'ям, що існувала в Парижі у 1920-1930-х роках і служила збором для американських та англійських письменників,

таких як Ernest Hemingway, F. Scott Fitzgerald, та James Joyce. Нинішня «Shakespeare and Company», керована сім'єю Уїті, втілює традиції та дух попереднього покоління. Магія цього літературного свята полягає в її унікальній атмосфері та функціях. Вона не лише книгарня, але й справжня літературна комуна, де читачі можуть не лише придбати книгу, але й взяти участь у літературних заходах, обмінюватися думками та ідеями [10].

Простір «Shakespeare and Company» стає сценою для літературних вистав, авторських читань та культурних подій, що робить її не просто торговим пунктом, але і центром культурного життя Парижа. Від покоління до покоління це місце приваблює тих, хто шукає не лише книгу, але і спільноту, де література стає засобом об'єднання та невичерпним джерелом натхнення. «Shakespeare and Company» залишає свій власний слід у світовій літературній картині, надаючи тепле притулок для тих, хто розуміє справжнє значення слова, а кожна книга стає ключем до унікального світу літературної витонченості.

«The Strand Bookstore», розташована в Мангеттені, стала не лише символом літературної сцени Нью-Йорка, але й прекрасним місцем для проведення дозвілля, де кожна сторінка книги стає вікном у світ нескінченних можливостей. Заснована у 1927 році, ця книгарня пройшла через століття, зберігаючи свою унікальність та збільшуючи свою привабливість для тих, хто шукає відпочинок та натхнення в літературі. Що робить «The Strand» особливим – це не лише безмежна кількість книг на будь-який смак, але і його атмосфера, сповнена ароматом старовини та неспокійною енергією культурного міста. Зручні крісла в освітленому кафе, яке розташоване всередині книгарні, стають ідеальним місцем для читання, обговорення книг або просто насолоди чашкою кави серед творчого атмосферного відпочинку [11].

Крім того, «The Strand» відзначається своєю активною участю у літературних подіях. Вечори авторських читань, дискусії та культурні заходи перетворюють це місце на арену для творчості та обміну ідеями. Кожен візит

стає витканим з літературних подій, де кожен читач може відчутти себе частиною величезної культурної спільноти. «The Strand Bookstore» стоїть як своєрідний оазис для тих, хто шукає не просто книгу, але і місце, де слово стає справжнім вікном до світу. Це втілення літературної традиції та відмінне місце для проведення дозвілля у спокійному інтелектуальному оточенні. «The Strand Bookstore» стала не лише книгарнею, але і літературною фортецею, що притягає та надихає тих, хто шукає в літературі відпочинок, розвагу і глибокі роздуми.

«El Ateneo Grand Splendid» в Буенос-Айресі, Аргентина, стоїть як неперевершена перлина серед світових книгарень, привертаючи тисячі відвідувачів своєю унікальною красою і неперевершеним характером. Заснована в 1919 році, ця книгарня служила різним цілям, включаючи театр, кінотеатр та концертний зал, але тепер вона розкриває своє величезне і культурно насичене приміщення для тих, хто шукає не лише книги, але і витончений відпочинок. Величезні арки та куполи, стіни, прикрашені деталями в стилі ренесанс, надають приміщенню особливої атмосфери. Старовинний інтер'єр, ретельно відновлений, зберігає архітектурні особливості та додає особливий шар культурної спадщини. Провідні світильники розділяють перетинки між різними відділами книг, створюючи ефективне освітлення та підсилюючи враження від культурного величчя. Однак відмінність «El Ateneo Grand Splendid» полягає не лише в його архітектурній привабливості, але і в його функціональності для проведення дозвілля. Сцена, розташована на колишньому місці для оркестру, залишається місцем для вистав, концертів та інших виступів, виходячи за рамки традиційної ролі книгарні. Кафе, розміщене на колишній балконі, надає можливість насолоджуватися кавою та десертами серед багатого літературного середовища. Зручні крісла та дивани, розміщені просторно, стають ідеальним місцем для читання, відпочинку та думок. Поєднуючи культурне надбання із сучасним використанням простору, «El Ateneo Grand Splendid» визначає себе як не просто книгарня, але і як затишне місце для

дозвілля, занурення у світ слова та мистецтва. Завдяки своїй винятковій атмосфері та багатогранному використанню простору, це встановлення впевнено займає своє місце серед найвидатніших культурних символів світу, привертаючи шанувальників літератури та мистецтва [12].

«Daunt Books», величезний оазис словесної культури в Лондоні, є не лише книгарнею, але і місцем для естетичного відпочинку, де архітектура та література стають спільним об'єктом захоплення. Заснована у 1990 році, ця книгарня зберігає свою неперевершену чарівність, переплітаючи класичний стиль та засоби для сприйняття культури. Унікальність «Daunt Books» полягає в його архітектурній концепції, яка відображає дух раннього ХХ століття. Високі вітражі та стелі, прикрашені дерев'яними каркасами, створюють атмосферу спокою і величі, завдяки чому перебування в цьому приміщенні стає абсолютним насолодженням для душі та розуму. Кожен куток «Daunt Books» стає не лише місцем для вибору книг, але і простором для відпочинку та медитації. Великі дерев'яні столи та зручні крісла створюють ідеальні умови для читання та обговорень. Кафе, розташоване всередині, дозволяє відвідувачам не лише зануритися у світ слів, але й насолоджуватися чашкою кави, обговорюючи враження від прочитаного [13].

«Daunt Books» активно взаємодіє з культурною спільнотою, проводячи авторські вечори, дискусії та літературні заходи. Це місце, де зберігається традиція не тільки як засіб збереження книжкового слова, але і як засіб збереження духу читацької громади. «Daunt Books» стає не просто торговим об'єктом, але і патріархом літературного світу, де кожна сторінка книги стає вікном до унікального світу, де зустрічаються класика та сучасність, а дозвілля та література стають невід'ємною частиною витонченого способу життя.

«Livragia Lello», розташована в Португалії, визнається не лише як одна з найкрасивіших книгарень світу, але і як унікальне місце для вишуканого дозвілля, де кожен елемент внутрішнього інтер'єру абсолютно гармонійно взаємодіє з культурним спрямуванням. Заснована у 1906 році, «Livragia

Lello» інтегрує в себе архітектурну працю, яка відзначена як шедевр готичного стилю. Високі стелі, витончені дерев'яні сходи та стелі витонченими деталями створюють атмосферу старовинного замку, де кожен куток заповнений естетичним задоволенням. Унікальність цього книжкового простору полягає не лише в його архітектурі, але і в уважному ставленні до деталей. Книгарня обладнана ручною роботою дерев'яними поличками та витонченими декоративними елементами, що роблять кожен візит у справжню подорож у часі та просторі [14].

«Livraria Lello» вирізняється своєю роллю культурного центру. Унікальні події, які проводяться на тлі архітектурної краси, стають здатними перетворити звичайний візит в особливе інтелектуальне подіяння. Книжкові презентації, літературні вечори та дискусії, що проходять у криниці знань, роблять це місце не лише крамницею книг, але і центром для обміну ідеями.

Ці зарубіжні культурно-освітні платформи стали не просто книгарнями чи місцями продажу книг, але справжніми центрами літературного та культурного життя, які активно взаємодіють з читачами та завоювали популярність як у місцевих мешканців, так і серед туристів. Ці місця стали своєрідними оазами для любителів літератури, де не лише можна купити книги, але і насолоджуватися атмосферою, наповненою історією та культурним багатством.

Ці платформи відзначаються не лише великим асортиментом книг, але і високою якістю сервісу, унікальним дизайном та організацією простору, що робить їх привабливими для широкого кола аудиторії. Кафе, літературні заходи, авторські читання та інші культурні події стали не віддільними від їхнього функціоналу, роблячи ці місця більше, ніж просто торговельними точками. Успіх цих культурно-освітніх платформ полягає в їхній здатності створювати не тільки простір для купівлі книг, але і атмосферу, де кожен читач може відчути себе частиною культурного співтовариства.

ВИСНОВОК 2 РОЗДІЛУ

У другому розділі «Аналіз книжкових клубів у контексті дозвілля» розглядається що у сучасному світі, на тлі швидкого розвитку технологій та змін у соціокультурному середовищі, книжкові клуби виявляються не тільки платформою для обговорення літературних творів, але й справжнім культурним явищем, яке зближує людей, стимулює інтелектуальний розвиток та сприяє формуванню спільного культурного простору. Вони не лише активізують читацьку активність, але й відіграють важливу роль у розбудові соціокультурної ідентичності, сприяючи формуванню спільної культурної пам'яті. Різноманіття форматів книжкових клубів, їхній географічний розподіл та доступність завдяки використанню онлайн-технологій роблять їх унікальним інструментом культурної інтеграції та співтворення. Таким чином, книжкові клуби виступають не лише як місця обміну літературними враженнями, але й як важливий елемент формування сучасного культурного ландшафту, який сприяє розбудові здорового та активного суспільства.

У порівняльному аналізі книжкових клубів "The Bad Girls Book Club" та "The Traveling Bookshelf" виявлено, що обидва вони представляють різні аспекти літературних спільнот, кожен з унікальними особливостями та акцентами. "The Bad Girls Book Club" у Великій Британії зосереджується на різноманітності жанрів та інтелектуальних діалогах, тоді як "The Traveling Bookshelf" у Франції сприяє культурному обміну та взаємодії через глобальний рух книг. Обидва клуби роблять значний внесок у розвиток читацької культури, пропонуючи учасникам унікальні можливості для взаємодії та обміну літературними враженнями.

У Одесі також спостерігається різноманітність підходів до організації книжкових клубів. Кожен з них, такий як "Книжковий чай", "Book Club Odesa" та "Книгозалежні", має свої унікальні особливості, що враховують різні потреби та інтереси аудиторії. Незалежно від того, чи цікавить вас культурний обмін, різноманіття літературних тем, доступність або різноманіття форматів зустрічей, в Одесі знайдеться клуб, який відповідає

вашим потребам. Це дозволяє читачам обирати ідеальне середовище для обговорення та спілкування про улюблені твори.

У сучасному світі, де технології надто часто здавалися б заміщувати традиційні аспекти культури, місця, як "Shakespeare and Company" у Парижі та "The Strand Bookstore" у Нью-Йорку, нагадують нам про важливість збереження та вшанування цих культурних оазисів. Вони не тільки забезпечують доступ до широкого вибору книг, але й створюють неповторну атмосферу, яка сприяє креативності та культурному обміну. Ці місця стають символами витонченої культурної спадщини, нагадуючи нам про сутність та значення слова, а кожна книга, яка знаходиться в їх стінах, відкриває вікно в унікальний світ літературної елегантності.

РОЗДІЛ III. ПРОЄКТ КНИЖКОВОГО КЛУБУ: СТВОРЕННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

3.1. Концепції та цілі книжкового клубу

Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» – це місце для культурного розвитку книголюбів. Це клуб у якому надають можливість обговорювати книжки та заводити нових друзів, місце яке буде доступне для всіх, а також може стати гарним просуванням українських видавництв та авторів.

Офлайн зустрічі надихають на прочитання та обговорення книг у приємній атмосфері з однодумцями.

Проект створить такі можливості для одеситів:

1. Знайомства та встановлення зв'язків.
2. Розвиток літературного середовища.
3. Місце проведення з однодумцями.
4. Підтримка та мотивація читачів.

Актуальність проекту зумовлена трьома основними проблемами:

1. Українські видавництва почали активно просувати художню літературу, через що викликали попит на купівлю та обговорення книг. У місті Одеса немає місця, куди книголюби могли б сходити і поділитися своїми думками з приводу художньої літератури.
2. Після 24 лютого 2022 року кількість внутрішньо переміщених осіб зросла в рази в місті Одеса через що на новому місці проживання у громадян немає друзів і знайомих, з якими можна провести своє дозвілля [16].
3. Під час військових подій, спровокованих агресією Росії, безліч культурних закладів було зруйновано, ще більше припинили свою роботу, для інтелектуального відпочинку залишилось мало місць.

Проблема проекту

Головна проблема, яку вирішує «Книжковий простір: творча гавань» – дати людям подію та місце проведення в якому вони зможуть відволіктися від своїх проблем та корисно й цікаво проводити свій час з новими друзями.

Дерево проблем проекту «Книжковий простір: творча гавань»

Дерево проблем – це метод графічного представлення зв'язків між проблемами та їх причинами, які призвели до виникнення цих проблем [22].

Рисунок 3.1.1 Дерево проблем проекту книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань»

Основною метою проекту є дослідження можливостей та ефективного управління книжковим клубом в місті Одеса з урахуванням особливостей української дозвіллевої діяльності.

Основними завданнями проекту з досягнення мети будуть:

1. Підвищення культурного рівня одеситів.
2. Підтримка читацької активності через участь у роботі книжкового клубу.

3. Формування культурного простору.
4. Проведення різноманітних заходів, спрямованих на підвищення читацької активності.

Для аналізу ідеї проекту використовувалась модель SMART. Це метод формулювання цілей, який допомагає ефективно структурувати завдання, досягати нових результатів і відстежувати їх розвиток [35].

1. S – specific - конкретна;
2. M – measurable – вимірна;
3. A – achievable – досяжна;
4. R – relevant – значуща;
5. T-time bound – обмежена в часі [24].

Таблиця 3.1.1

SMART-тест проекту

S	Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» стане популярним місцем серед книголюбів в Одесі.
M	Кожні два тижні проходитимуть зустрічі з обговоренням вибраних книг. Кількість учасників на зустрічах буде близько 30 осіб.
A	При реалізації проекту може стати на заваді вибухова небезпека, тому місце проведення зустрічей потрібно обирати у приміщеннях, де є укриття.
R	Проект має принести вигоду усім учасникам клубу. Для творців проекту – волонтерська діяльність та реалізація творчих задумів. Для учасників – живе спілкування та заняття улюбленою справою.
T	Кількість постійних учасників планується набрати за три місяці.

Таким чином, мета проекту є актуальною на сьогодні, оскільки дозвільна діяльність у воєнний час відіграє важливу роль у моральному стані громадян, а її повна чи часткова зупинка може призвести до зниження якості життя та погіршення психологічного стану. Створення книжкового клубу, який поєднує в собі культурно-дозвілєву діяльність, дасть великі

можливості. Головні з них є: культурний розвиток громадян, покращення емоційного здоров'я, просування українських видавництв та авторів.

Послуги, що надає Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань»

1. Регулярні зустрічі для обговорення прочитаних книг.
2. Презентації книг.
3. Зустрічі з українськими авторами.
4. Зустрічі з представниками українських видавництв.
5. Зустрічі з книжковими блогерами.
6. Літературні ігри та конкурси.

Культурна програма Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» буде спрямована не тільки на дозвіллеву діяльність, але й на покращення психологічного стану учасників клубу. Цього можна досягти за допомогою проведення унікальних заходів:

1. Організація зустрічей на березі Чорного моря; на території кіностудії ім. Олександра Довженко тощо.
2. Зустрічі з культурними діячами м. Одеси.

Увесь культурний простір Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» поділений на такі складові, які представлені на Рисунку 3.1.2

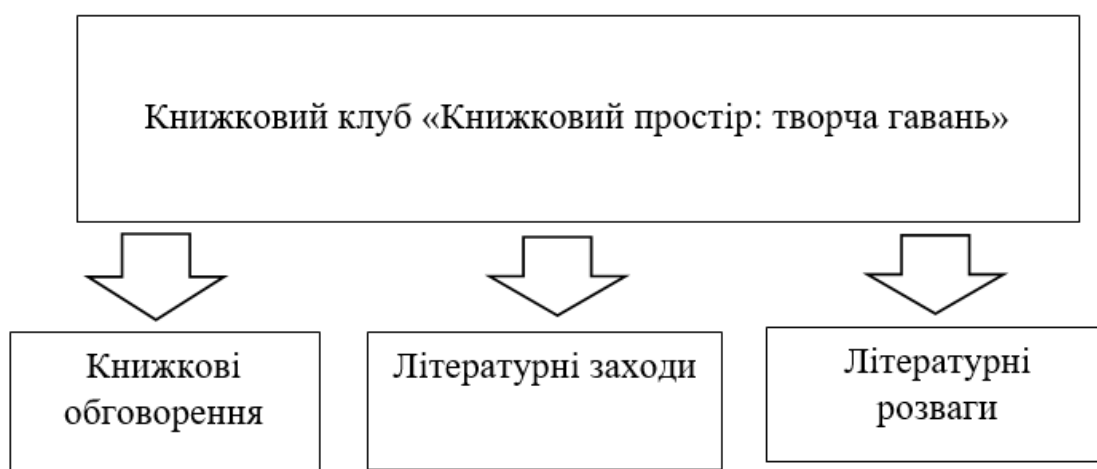

Рисунок 3.1.2. Структура культурного простору книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань»

1. До книжкових обговорень будуть відноситися регулярні зустрічі для розбирання прочитаних книг.
2. До літературних заходів – презентації книг, зустрічі з українськими авторами, зустрічі з представниками українських видавництв, зустрічі з книжковими блогерами.
3. До літературних розваг – організація ігор, вікторин, конкурсів на знання сюжету книг.

Цільова аудиторія проєкту

Проект книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» спрямований на молодих людей, які цікавляться літературними новинками, прагнуть розвивати естетичний смак, покращити своє оточення і завжди готові до нового та сучасного.

Таблиця 3.1.2

Цільова аудиторія проєкту «Книжковий простір: творча гавань»

Критерій	Характеристика
Стать	Чоловіча і жіноча.
Вік	Від 18 до 35 років. Молоді люди. В першу чергу студенти.
Географічний показник	Жителі міста Одеса та області. У перспективі створення онлайн зустрічей на яких учасники зможуть бути присутніми з будь-яких міст України.
Рівень доходу	Середній
Сімейний стан	Неодружені/одружені люди, з дітьми чи без дітей.
Сфера зайнятості	Люди з будь якої сфери та професії.
Життєва позиція	Товариські культурні люди.
Інтереси	Літературне мистецтво, книжкові блогери чи автори.

Дерево цілей проекту «Книжковий простір: творча гавань»

"Дерево цілей" – це графічна ілюстрація ієрархії та зв'язків між різними цілями, яка показує розподіл загальної мети або місії на більш дрібні цілі, завдання та конкретні дії [34].

Рисунок 3.1.3

Для розуміння завдань проекту було розроблено WBS-структуру або ієрархічну структуру робіт. (Рисунок 3.1.4)

Рисунок 3.1.4. WBS-структура книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань»

PEST-аналіз проекту

PEST-аналі — це маркетинговий інструмент, призначений для визначення політичних (P - political), економічних (E - economic), соціальних (S - social) і технологічних (T - technological) факторів зовнішнього середовища, які впливають на роботу підприємства [15].

За допомогою PEST-аналізу визначимо фактори впливу на проєкт. Кожному фактору надамо конкретне значення.

Таблиця 3.1.3

Політичні фактори впливу

Зміст фактору	Якість впливу
1. Військовий стан у країні.	Негативна
2. Зміни у законодавстві у сфері культури	Як позитивна, так і негативна
3. Цензура та свобода слова	Негативна
4. Міжнародні відносини та культурний обмін	Позитивна

Найбільш негативними політичними факторами є: військовий стан у країні, цензура та свобода слова.

Таблиця 3.1.4

Економічні фактори впливу

Зміст фактору	Якість впливу
1. Рівень інфляції	Негативна
2. Курс головних валют	Як позитивна, так і негативна
3. Економічна нестабільність	Негативна
4. Комунальні послуги	Негативна
5. Економічна ситуація у регіоні	Як позитивна, так і негативна
6. Динаміка розвитку ринку	Позитивна

Найбільш негативними економічними факторами є: рівень інфляції, економічна нестабільність, підняття орендної плати.

Таблиця 3.1.5

Соціально-культурні фактори впливу

Зміст фактору	Якість впливу
1. Рівень освіти	Позитивна
2. Стиль життя громадян	Як позитивна, так і негативна
3. Настрої населення у зв'язку з	Негативна

війною	
4. Культурний рівень населення	Позитивна
5. Інтерес до читання та літературних заходів	Позитивна
6. Доступність освітніх ресурсів	Позитивна

На проект негативно впливають: настрої населення у зв'язку з війною.

Таблиця 3.1.6

Технологічні фактори впливу

Зміст фактору	Якість впливу
1. Цифрова література та електронні книги	Як позитивна, так і негативна
2. Онлайн-платформи та соціальні мережі	Як позитивна, так і негативна
3. Розвиток мобільних технологій	Позитивна
4. Віртуальні зустрічі	Позитивна
5. Доступ до нових технологій	Позитивна

Найбільш негативними технологічними факторами є: Цифрова література та електронні книги.

SWOT-аналіз проекту

SWOT-аналіз - це аналіз в стратегічному плануванні, що допомагає поглянути на компанію в контексті зовнішнього і внутрішнього середовища [36]. Він охоплює оцінку сильних сторін (Strengths) і слабких сторін (Weaknesses) внутрішнього середовища, а також визначення можливостей (Opportunities) і загроз (Threats) зовнішнього середовища організації [6].

Таблиця 3.1.7

Сильні	Слабкі
1. Можливість живого спілкування з однодумцями.	1. Непостійна цільова аудиторія.
2. Зміцнення сімейних цінностей та розвиток молодого покоління.	2. Небезпечна ситуація через воєнний стан в Україні.
3. Співпраця з авторами українських творів, книжковими блогерами та видатними одеситами.	3. Людський фактор.
4. Зустрічі в унікальних місцях Одеси.	
Можливості	Загрози
1. Організація тематичних заходів та культурних програм.	1. Конкуренція з іншими книжковими клубами.
2. Проведення зустрічей у очному форматі.	2. Економічна нестабільність.
3. Залучення молоді до інтелектуального розвитку.	3. Невизначеність майбутнього.
4. Культурний обмін.	

Таким чином, за допомогою SWOT-аналізу було виявлено, що проєкт має більше сильних сторін, ніж слабких.

Оскільки за допомогою SWOT-аналізу були виявлені загрози, необхідно їх проаналізувати та виявити шляхи їх подолання. (Таблиця 3.1.8.)

Таблиця 3.1.8

Аналіз загроз проєкту книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань»

Які загрози існують?	Рівень загрози	Як обійти загрози?
1. Конкуренція з іншими книжковими клубами	Середній	1. Проведення унікальних заходів

2. Економічна нестабільність	Високий	2. Перехід в інтернет простір
3. Невизначеність майбутнього	Високий	3. Створення онлайн зустрічей

Таким чином, найбільшими загрозами для проекту є: економічна нестабільність та невизначеність майбутнього.

Організаційна структура проєктної команди організації книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань».

Повна характеристика вакансій та обов'язків у разі участі книжкового клубу у грантових програмах українського або європейського значення представлено у Таблиці 3.1.9

Таблиця 3.1.9

Організаційна структура книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань».

Назва відділу	Посада	Обов'язки
Вище керівництво	Керівник (директор)	Контроль та прийняття головних рішень
Маркетинговий відділ	SMM-manager	Розробка стратегії просування у соціальних мережах
	Event-manager	Проведення заходів, PR-кампаній
Фінансовий відділ	Бухгалтер	Управління фінансами
Адміністрація	Адміністратор	Робота з клієнтами

Таким чином, книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» стане новим унікальним культурним простором в місті Одеса . Члени клубу та всі бажаючі отримають можливість поринути в унікальну атмосферу зустрічей з представниками українських видавництв, авторами українських творів, книжковими блогерами. Організація тематичних заходів та

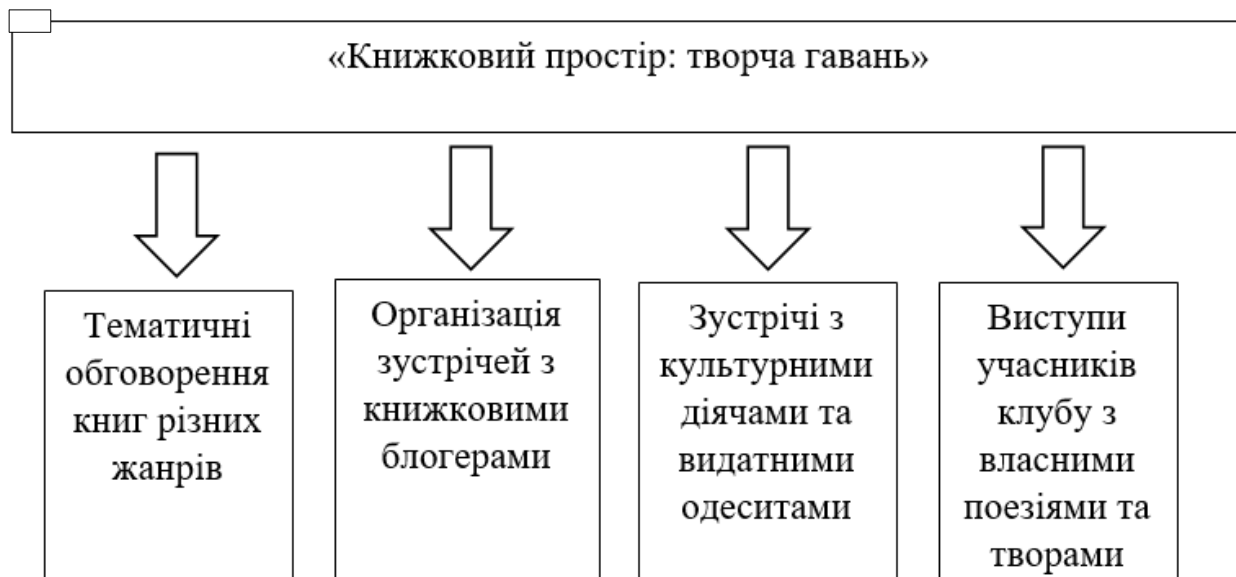
культурних програм дасть можливість залучити молодь до культури та читання книжок, підвищить інтелектуальний рівень молодого покоління. Залучення сімейних пар та сімей з дітьми до книжкового клубу на дасть можливість урізноманітнити сімейне дозвілля, що допоможе підвищити рівень культурного сектору у нашій країні.

3.2. Програма та організація подій у клубі

Програма у книжковому клубі відіграє важливу роль. Завдяки їй проект стає особливим та приваблює читачів та молодих сімей. «Книжковий простір: творча гавань» приділяє велику увагу заходам, щоб задовольнити всіх учасників клубу.

Програма книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань» складається з певних заходів (Рисунок 3.2.1).

Рисунок 3.2.1

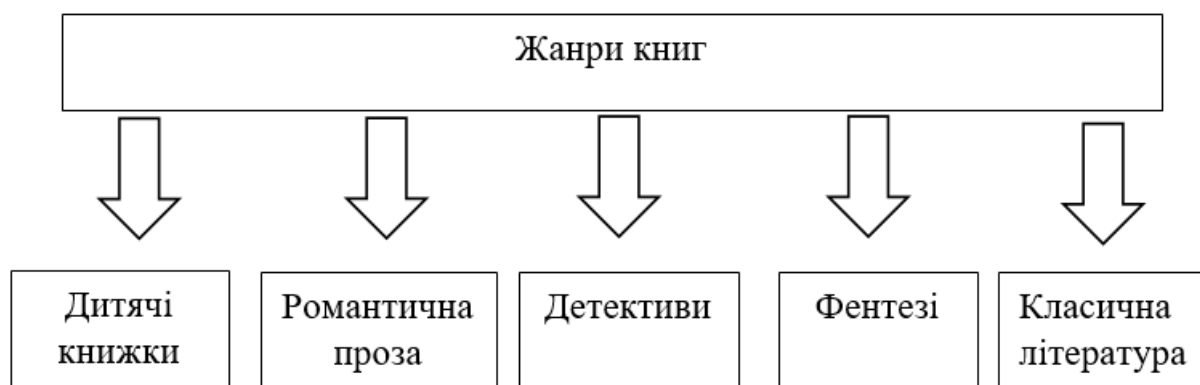

Тематичні обговорення книг різних жанрів у програмі книжкового клубу становлять основний інтелектуальний складник, що забезпечує глибокий та різнобічний погляд на літературний світ. Ця складова програми розкривається через регулярні зустрічі, де учасники мають можливість взаємодіяти з книгами різних жанрів, відкриваючи для себе нові обличчя

літературного мистецтва. На зустрічах, присвячених різним жанрам, члени клубу обговорюють літературні шедеври, розкривають особливості жанрового підходу та діляться власними враженнями. Від класичної літератури до сучасних бестселерів, від наукової фантастики до історичного роману – кожен обраний твір вирізняється своєю унікальністю. Ці обговорення не лише розкривають літературний зміст, але й надають учасникам можливість аналізувати та порівнювати різні твори, розширюючи їхні літературні смаки. Важливою частиною обговорень є розкриття тематичних та ідейних аспектів книг, що стимулює глибоке розуміння текстів та обмін враженнями серед учасників.

У книжковому клубі «Книжковий простір: творча гавань» учасники обговорюють різні жанри книг які задовольняють літературні смаки всіх учасників клубу (Рисунок 3.2.2).

Рисунок 3.2.2

Аналіз класичних творів вибудовується на ретельному розгляді канонічних творів, розумінні їхньої історичної та культурної ваги. Ці сесії стимулюють глибше розуміння класичних шедеврів, розкривають контекст їхнього написання та висловлюють їхній вплив на сучасність. Обговорення викликів та тем, які порушувалися в класичних творах, стає платформою для висловлення власних думок та аналізу впливу цих творів на свідомість читачів.

Аналіз сучасних творів в програмі книжкового клубу дозволяє учасникам стежити за новими літературними тенденціями та долучати свої

погляди до дискусій про актуальні теми. Учасники розглядають сучасні твори як віддзеркалення сучасного суспільства, аналізують їхню вартість та відповідь на поточні проблеми.

Організація зустрічей з книжковими блогерами спрямована на активізацію дискусій та спілкування між учасниками клубу. Ці події створюють не тільки майданчик для представлення творчості, але й інтерактивний простір для обміну ідеями та надихаючих дискусій. Це створює можливість для кожного блогера відчувати підтримку громадськості та отримати конструктивний фідбек від інших членів клубу. Ці події стимулюють обговорення, сприяючи взаєморозумінню та обміну ідеями між учасниками клубу. Українські блогери також мають змогу отримати поради від досвідчених членів клубу та визначених літературних експертів. Такі зустрічі та презентації впроваджують концепцію відкритості та різноманітності, роблячи клуб платформою, де кожен талановитий голос має можливість висловитися. Вони сприяють розвитку креативного співтовариства та встановлюють нові зв'язки між літературними талантами в межах книжкового клубу.

Зустрічі із українськими авторами та поетами в програмі книжкового клубу додає оригінальності та унікальності літературних заходів. Ці події створюють особливу можливість для учасників клубу особисто зустрітися з визнаними майстрами слова, дізнатися про їхні творчі інсайти та задати запитання, які цікавлять саме їх. Українські автори та поети можуть проводити читання своїх творів, розкривати історії їхнього творчого шляху та ділитися власним досвідом у сфері літератури. Це створює непередаваний досвід для учасників, дозволяючи їм зануритися в атмосферу творчості прямо з перших вуст.

Зустрічі з культурними діячами та видатними одеситами дає можливість учасникам клубу поринути у культурну атмосферу міста, познайомитися з місцями Одеси що описані в літературних творах, доторкнутися до подій що представлені в книжках. Також видатні

особистості можуть поділитися власною думкою стосовно літературних творів та викликати дискусії щодо описаних літературних подій в Одесі.

Серед запланованих гостей книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань» можуть бути різні видатні особистості Одеси та культурні діячі (Рисунок 3.2.2).

Рисунок 3.2.3

Запрошені одесити можуть ділитися своїми враженнями від прочитаних книг, власним творчим досвідом, історіями про життя та роботу в місті. Такі зустрічі можуть стати джерелом натхнення для учасників клубу та допоможуть поглибити їхнє розуміння культурної спадщини Одеси.

Виступи учасників клубу з власними поезіями та творами вплетені в програму книжкового клубу як емоційно-насичений елемент, який надає учасникам можливість не лише ділитися своєю творчістю, але й відчувати себе частиною літературної спільноти. Ці виступи створюють атмосферу інтимності та відкритості, де кожен учасник може поділитися власними думками, почуттями та переживаннями через власне творче висловлення. Читання власних поезій та творів вперше перед аудиторією надає можливість виразити себе, знайти власний голос та отримати відгуки від інших членів клубу. Це також відмінний спосіб для учасників спостерігати за різноманітністю стилів, тем та підходів до творчого вираження в межах клубу. Виступи роблять програму клубу живою та динамічною, а також створюють атмосферу взаємної підтримки та заохочення.

3.3. Управління та організація книжковим клубом: оптимізація процесів та взаємодія з аудиторією

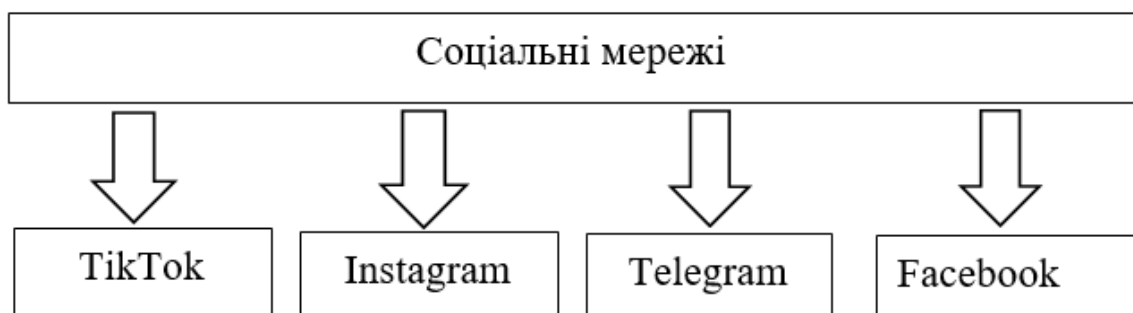
Стратегічне планування для «Книжкового простору: творчої гавані» визначається бажанням створити неповторне та захопливе середовище для всіх любителів літератури та культурних вражень у місті Одеса. Головною метою цього книжкового клубу є сприяння розвитку читацької культури, підтримка місцевих талановитих авторів та формування інтелектуального простору для відкритого обміну ідеями та творчістю. «Книжковий простір: творча гавань» буде місцем, де кожен член клубу відчує себе вільно та здатним виразити свої ідеї. Клуб базуватиметься на принципах відкритості та доступності, створюючи атмосферу, де кожен член громади відчує себе важливим. Планується активне залучання нових членів, пропонуючи цікаві та різноманітні літературні заходи для всіх вікових груп. Літературні вечори, де будуть обговорюватися твори різних жанрів, лекції від визначних літературних експертів та тематичні заходи для дітей – це лише частина програми для різноманітного та захопливого досвіду читання.

Організація та координація заходів у книжковому клубі «Книжковий простір: творча гавань» вимагатиме відданості, творчості та ефективного планування для забезпечення неперевершених літературних вражень для учасників. Плануючи заходи, враховуються різноманітні інтереси учасників клубу.

В сучасному світі, де комунікація визначає успіх і взаємодію спільнот, надзвичайно важливо встановити ефективні засоби спілкування для книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань». Підхід до комунікації зорієнтований на відкритість, взаємодію та побудову змістовного діалогу.

Соціальні мережі розглядаються як потужний інструмент для клубу. Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» буде використовувати такі соціальні мережі для взаємодії з аудиторією:

Рисунок 3.3.1

Таблиця 3.3.1

Назва	Опис контенту
TikTok	Колаборація із книжковими блогерами. Зйомка відео із книжковою тематикою. Відео із зустрічей книжкового клубу. Естетика книг які обговорюватимемо в клубі.
Instagram	Афіша та розклад зустрічей, фото звіти з книжкового клубу. Вікторини та соціальні опитування.
Telegram	Створення приватного каналу для спілкування з учасниками клубу, для обговорення вибору книг на наступні зустрічі, створення добірок книг із різними жанрами та тропами.
Facebook	Офіційні спілкування з членами клубу, колаборації з запрошеними гостями, звітування про діяльність клубу.

Активна присутність у соціальних мережах дозволить не лише спілкуватися зі членами клубу, а й повідомляти про майбутні заходи, ділитися цікавими матеріалами та залучати нових учасників до літературної спільноти. Електронна пошта буде використовуватися для регулярного повідомлення учасників про найсвіжіші новини клубу, а також для розсилання запрошень на заходи та спеціальні літературні події. Важливим аспектом є те, що ці листи не лише будуть передавати корисну інформацію, але й вражати своєю творчою та привабливою формою.

Організація регулярних зустрічей та консультацій із членами клубу також є необхідною. Збори членів клубу дозволять особисто вислуховувати

їхні погляди, ідеї та пропозиції, створюючи атмосферу взаєморозуміння та спільності. Також акцентується увага на зворотному зв'язку від учасників. Активно слухаючи їхні відгуки та враховуючи їхні побажання, є можливість створити комунікаційну платформу, яка відповідає потребам та очікуванням унікальної літературної спільноти.

Управління ресурсами для книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань» включатиме в себе збалансований та ретельний підхід до використання часу і людських ресурсів з метою забезпечення успішного функціонування та розвитку. Планування подій буде відзначатися ефективним розподілом часу для кожного етапу підготовки та проведення. Забезпечення оптимального використання часу учасників клубу, враховуючи їхні робочі та особисті графіки. Кожен етап буде систематизований, щоб уникнути непередбачених затримок та максимізувати ефективність організації. Людські ресурси клубу будуть взяті під особливий контроль. Формування згуртованої та відданої команди відбуватиметься через чітке визначення ролей та відповідальності, стимулювання творчості та активної участі. Загалом, управління ресурсами буде базуватися на принципах ефективності та відповідальності, спрямованих на створення високоякісного та унікального літературного простору «Книжковий простір: творча гавань».

Взаємодія з учасниками книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань» буде побудована на принципах відкритості, взаєморозуміння та активної участі. Клуб прагне не лише надавати учасникам можливість висловлювати свої думки та погляди на обрані твори, а й створювати платформу для активної взаємодії. Відкриті обговорення, дебати та взаємні обміни думками будуть заохочуватися, надаючи учасникам можливість висловити свою унікальну перспективу. Для того щоб забезпечити максимальну взаємодію, будуть активно вислуховуватися потреби та побажання учасників. Опитування, анкети та регулярний зворотній зв'язок допоможуть зрозуміти, що саме цікавить аудиторію та як можна поліпшити їхні враження від участі в клубі. Будуть створюватися спеціальні формати

заходів, які сприяють активній участі. Це може бути організація літературних груп для глибших обговорень, віртуальні чи особисті літературні зустрічі із запрошеними гостями, а також інтерактивні та розважальні заходи. Залучення учасників до організації заходів, виступів із своїми ідеями стане важливою складовою взаємодії.

3.4. Оцінка та аналіз результатів роботи книжкового клубу

Оцінка та аналіз результатів роботи книжкового клубу є ключовим етапом у забезпеченні його успішності та вдосконалення. Створюючи клуб «Книжковий простір: творча гавань», важливо враховувати низку аспектів, щоб забезпечити ефективність та відповідність потребам учасників. Систематичне опитування та збір зворотного зв'язку від учасників клубу буде не лише інструментом для оцінки ефективності, але й ключовим елементом взаємодії з аудиторією та адаптації програми клубу до їхніх потреб та очікувань. Процес опитування буде ретельно структурованим, охоплюючи різні аспекти діяльності клубу.

Книжковий клуб «Книжковий простір: творча гавань» буде використовувати для оцінки та аналізу результатів різні методи опитування що наведені в таблиці 3.4.1.

Таблиця 3.4.1

Метод опитування	Спосіб проведення
Анкетування	Складання анкет.
Групові обговорення	Після кожного заходу клубу обговорювати враження про сьогоднішню зустріч.
Спостереження	Аналіз активності учасників під час зустрічей клубу, їхня участь у дискусіях та обговореннях, а також загальний настрій на заході.
Коментарі та відгуки	Аналіз активності учасників у соціальних мережах.
Оцінка зворотного	Створення опитувань або форм зворотного зв'язку

зв'язку через онлайн платформи	в соціальних мережах для збору думок та пропозицій учасників клубу.
--------------------------------	---

Анкети та опитування будуть розроблені з урахуванням різноманітних питань, що стосуються якісного та кількісного аспектів участі. Вони будуть стосуватися оцінки якості проведених заходів, рівня задоволення та зацікавленості вибраними темами, а також рекомендацій щодо можливих покращень. Збір зворотного зв'язку також буде активно здійснюватися під час проведення подій та заходів клубу.

Відкриті форуми для висловлювання думок, книжкові обговорення та дискусії дадуть можливість учасникам виражати свої думки в режимі реального часу. Додатково, буде встановлено систему електронного зворотного зв'язку, яка спростить для учасників процес вираження своїх поглядів та висловлення пропозицій. Отримані дані будуть ретельно аналізовані та використовуватимуться для формування стратегій подальшого розвитку клубу. Постійна взаємодія з аудиторією через систематичний збір зворотного зв'язку створить платформу для активного діалогу та взаємопорозуміння, що буде сприяти унікальності та вдалим результатам книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань».

Участь та активність учасників під час заходів клубу визначатимуть ефективність та живучість «Книжкового простору: творчої гавані». Управління цим аспектом вимагатиме уважного спостереження, взаємодії та постійної адаптації до потреб аудиторії. Основним критерієм оцінки буде рівень участі під час літературних заходів. Активна участь в обговореннях, вираження власних думок та обмін ідеями під час книжкових дискусій буде відзначатися та аналізуватися. Також, буде важливо враховувати частоту та якість участі в заходах, таких як літературні зустрічі, дискусії, та інші. Проведення літературних зустрічей та читань сприятиме взаємодії між учасниками, що також відіграє значущу роль у формуванні активної літературної спільноти. Учасники, які взяли на себе ініціативу організації

подій чи активно приєднувалися до обговорень, будуть позначені та високо оцінені за своє залучення.

Моніторинг активності на платформах віртуального спілкування. Рівень обговорень у групах, спільнотах у соціальних мережах та взаємодія в електронних форумах стане важливим показником зацікавленості та залученості учасників. Систематичне оцінювання рівня участі та активності допоможе розуміти, як клуб взаємодіє з аудиторією, та вчасно вносити корективи в програму для максимальної задоволеності та участі учасників у літературному житті книжкового клубу.

Вивчення реакції громадськості та медійний відгук на заходи клубу буде ключовим аспектом оцінки та аналізу його впливу на культурне життя міста. Здійснення цього аналізу допоможе визначити рівень видимості, популярності та відгуку громадськості на події клубу. Моніторинг медійного відгуку буде здійснюватися шляхом аналізу публікацій у книжкових блогерів, українських авторів та на онлайн-платформах. Важливо виявити, які аспекти та події отримують більше уваги та позитивний відгук, а також як можливо покращити взаємодію з медійними партнерами для максимальної реалізації потенціалу клубу в інформаційному просторі. Реакція громадськості вимірюватиметься через відгуки та коментарі в соціальних мережах, а також участь учасників та зацікавленої громадськості в обговореннях та спілкуванні після проведених заходів. Такий відгук відобразить загальну реакцію та сприйняття клубу в широкому суспільстві. Аналіз реакції громадськості та медійного відгуку не лише допоможе визначити успішність заходів клубу, але й стане джерелом інформації для адаптації та вдосконалення подальших заходів. Основна мета полягатиме в тому, щоб створити позитивне сприйняття клубу в громадськості та забезпечити його активну участь у культурному житті міста.

Загальний висновок з описаних аспектів оцінки та аналізу результатів роботи книжкового клубу «Книжковий простір: творча гавань» вказує на важливість збалансованого та комплексного підходу до вивчення його

впливу та взаємодії з різними сторонами. Оцінка участі та активності учасників виявляється не лише як показник популярності, але і як міра залучення та взаємодії в культурному просторі. Запровадження літературних груп та обговорень допоможе формувати живу та активну спільноту, яка впливає на атмосферу та ефективність клубу. Аналіз реакції громадськості та медійного відгуку визначає, наскільки ефективно клуб взаємодіє зі своєю аудиторією та як відображається в інформаційному просторі міста. Цей аспект важливий для підтримання позитивного іміджу та забезпечення високого рівня інтересу. Оцінка та аналіз результатів через систематичне опитування та збір зворотного зв'язку від учасників дозволяє не лише оцінити ефективність заходів, але й забезпечити постійне вдосконалення програми клубу відповідно до реальних потреб та очікувань членів спільноти. Поєднання цих аспектів в оцінці та аналізі дозволяє створити динамічний та пристосований до потреб клуб, який відображає та збагачує культурний ландшафт міста, надаючи новий вимір не лише читанню, а й активному спілкуванню та творчості.

ВИСНОВОК З РОЗДІЛУ

У світі, насиченому цифровими технологіями, збереження та підтримка місць, де культура, література і спільнота знаходять злагоду, стає надзвичайно важливим завданням. Книжковий клуб "Книжковий простір: творча гавань" відіграє важливу роль у збагаченні культурного життя міста Одеси, надаючи простір для обговорення книг, розвитку літературного середовища та знайомства з новими друзями. Цей проект вирішує низку актуальних проблем, зокрема сприяє просуванню української літератури, надає підтримку читачам та мотивацію для активної участі у літературних заходах. Ідея книжкового клубу є актуальною і потрібною в контексті сучасних викликів, які стоять перед культурним життям та громадськістю. Цей проект має потенціал стати центром культурного обміну та стимулювати інтелектуальний розвиток громадськості.

Книжковий клуб "Книжковий простір: творча гавань" пропонує різноманітні послуги та заходи для своїх учасників, спрямовані на розвиток культурного та літературного життя в місті Одеса. Цей проект спрямований на молодих людей, які цікавляться літературою та культурою, і має потенціал стати цінним джерелом знань та нових вражень для своїх учасників. Дерево цілей та структура робіт проекту демонструють систематизацію та організацію роботи клубу для досягнення його основної мети - створення творчого простору для літературних інтересів та спілкування читачів.

Програма книжкового клубу "Книжковий простір: творча гавань" виявляється не лише ключовим елементом його функціонування, але й важливим чинником, що визначає його особливий характер та привабливість для читачів та молодих сімей. Ця програма відзначається широким спектром заходів, спрямованих на задоволення потреб різних учасників клубу. Зусилля, спрямовані на реалізацію цієї програми, демонструють важливість культурного співтовариства та сприяють його збагаченню та розвитку. Програма книжкового клубу "Книжковий простір: творча гавань" виявляється важливим ресурсом для літературної спільноти та культурного життя міста.

У контексті стратегічного управління та організації книжкового клубу "Книжковий простір: творча гавань" важливо зазначити, що клуб має амбіційні цілі щодо створення неперевершеного літературного середовища та розвитку читацької культури в місті Одеса. Цей текст вказує на важливість ефективного управління ресурсами та залучення аудиторії через різноманітні комунікаційні канали. Узагальнюючи, успіх книжкового клубу "Книжковий простір: творча гавань" залежить від вдалого поєднання стратегічного управління, ефективною комунікації та залучення аудиторії. Цей підхід дозволить створити унікальну літературну спільноту, яка буде відкритою для всіх, хто цінує культуру та творчість.

Важливо підкреслити, що оцінка та аналіз результатів роботи книжкового клубу є критично важливим етапом для забезпечення його

успішності та подальшого вдосконалення. Створюючи клуб "Книжковий простір: творча гавань", необхідно враховувати різні аспекти, щоб забезпечити ефективність та відповідність потребам учасників. Систематичне опитування та збір зворотного зв'язку від учасників клубу не лише служитимуть інструментом для оцінки ефективності, але й стануть ключовим елементом взаємодії з аудиторією та адаптації програми клубу до їхніх потреб та очікувань. Такий комплексний підхід до оцінки та аналізу результатів роботи клубу дозволить досягти високих стандартів якості та задоволення потреб учасників, створити унікальну літературну спільноту та сприяти розвитку культурного життя міста.

У висновку зазначено, що комплексний підхід до оцінки та аналізу результатів роботи книжкового клубу "Книжковий простір: творча гавань" виявляється критично важливим для розуміння його впливу та взаємодії з різними аспектами. Поєднання цих аспектів дозволяє створити динамічний та пристосований до потреб клуб, який відображає та збагачує культурний ландшафт міста, надаючи новий вимір не лише читанню, а й активному спілкуванню та творчості.

ВИСНОВКИ

В Україні існує проблема активізації та організації різноманітних форм відпочинку та саморозвитку. Однією з ключових складових розвитку особистості та культурного простору є книжкова діяльність.

У роботі розкриваються важливі аспекти організації книжкових клубів, як простору для розвитку читацької активності та культурно-дозвіллевих потреб громадян. Під час виконання кваліфікаційної роботи було проведено дослідження зі створення та управління книжковим клубом у контексті української дозвіллевої діяльності.

В рамках цього дослідження розглядалися процеси організації книжкового клубу, його функціонування, методи управління та взаємодія з аудиторією в українському культурному середовищі.

В ході виконання дипломної роботи був проаналізований історичний розвиток книжкових клубів в Україні, а саме на прикладі міста Одеса. Книжкові клуби збирають людей які відрізняються інтелектуальністю та культурним розвитком. Заходи, що запропоновані в практичній частині кваліфікаційної роботи направлені на стимулювання читацької активності членів клубу "Книжковий простір: творча гавань".

Для якісного управління книжковим клубом "Книжковий простір: творча гавань" була розроблена сучасна стратегія управління. Для цього обиралася команда, що могла організувати співпрацю з видавництвами, культурними діячами та видатними одеситами, книжковими блогерами та авторами, проводити рекламні компанії в соціальних мережах. Ці заходи повинні привести до збільшення учасників клубу та залучення молоді до читання книжок.

У ході проведення порівняльного аналізу між українськими та зарубіжними моделями книжкових клубів було виявлено, що кожен клуб має свої унікальні риси, надаючи читачам можливість вибору відповідно до їхніх інтересів та уподобань. Створюючи український дозвіллевий простір треба

враховувати досвід іноземних компаній беручи від них найкращі методи організації дозвілля.

Для розкриття теми дипломної роботи був створений книжковий клуб "Книжковий простір: творча гавань", розроблена стратегія управління, запропоновані культурні заходи, що направлені на збільшення членів клубу та урізноманітнення культурного дозвілля. Це на дасть можливість членам клубу відволіктись від подій сьогодення та можливість живого спілкування через обговорення книжок та літературних жанрів.

Практична значимість цієї роботи полягає у можливості впровадження рекомендацій та висновків у сфері культурного менеджменту для покращення роботи книжкових клубів, що сприятиме розвитку читацької культури та загальному розвитку соціокультурного простору України.

Книжковий клуб "Книжковий простір: творча гавань" сприятиме поширенню культури читання, літературної освіти та обміну ідеями серед місцевої громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамов Л.К. Азарова Т.В. Менеджмент у сфері культури. Кіровоград: ЦПТІ, 2000. 88 с.
2. Агамір'ян Л.В. Творчі дозвілєві практики сучасної підліткової молоді: специфіка, функції, прояви. Український соціум. 2018. 82–93 с.
3. Бакієва А. А. Традиції та звичаї східних слов'ян як підґрунтя до становлення соціокультурної діяльності сучасного суспільства. Маріуполь, 2021. 17–19 с.
4. Бойко О. П. Дозвілля в суспільстві ризику. Філософський альманах. Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. 2011. Вип. 1 (99). 31–44 с.
5. Бочелюк В.Й. Дозвілєзнавство: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
6. Гудзь Ю. PEST-аналіз в системі маркетингового аналізу аграрних підприємств. Хмельницький, 2023. 262 с.
7. Сипченка В. І. Гуманізація навчально-виховного процесу : збірник наукових праць. Слов'янськ : СДПУ, 2012. 261 с.
8. Дозвілля в зарубіжних країнах. Культура. URL: http://pidruchniki.com/content/494_12_Dozvillya_v_jitti_ludini.html (дата звернення: 11.12.2023).
9. Дослідження читання в контексті життєконструювання та медіа споживання: вебсайт. URL: <https://bookinstitute.org.ua/uk/activity/doslidzhennya/doslidzhennya-2020> (дата звернення: 24.12.2023).
10. Книгарня «Shakespeare and company»: вебсайт. URL: https://www.shakespeareandcompany.com/events?_gl=1*109huun*_up*MQ..*_ga*MjQyMzY1NDE4LjE3MDUyMjU1MjA.*_ga_FBC4960PBZ*MTcwNTIyNTUxNy4xLjEuMTcwNTIyNTUxNy4wLjAuMA.. (дата звернення: 10.01.2024).
11. Книгарня «Strandbooks»: вебсайт. URL: <https://www.strandbooks.com/events>.

12. Книгарня «El Ateneo Grand Splendid»: вебсайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/El_Ateneo_Grand_Splendid (дата звернення: 10.01.2024).
13. Книгарня «Dauntbooks»: вебсайт. URL: <https://dauntbooks.co.uk/events/> (дата звернення: 10.01.2024).
14. Книгарня «Livrarialello»: вебсайт. URL: <https://livrarialello.pt/en/news> (дата звернення: 10.01.2024).
15. Корінев, В. Л. Оцінювання та планування фінансової діяльності підприємства. Держава та регіони: Економіка та підприємництво. 2011.
16. Курило І., Філіпенко Л. Українське суспільство після 24 лютого 2022 року. Харків, 2023.
17. Курушина М. А. Читання в сучасній Україні: практики популяризації. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2016. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки». Вип. 23. 162–168 с.
18. Мачуліна І. І. Конспект лекцій з дисципліни «соціологія вільного часу та дозвілля». Кам'янське, 2023.
19. Мотузка Т.А. Концептуалізація понять «дозвілля», «дозвіллева діяльність» // — тези доповідей XXI Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених: [у 2-х т.]. – Т. 1 (м. Київ, 18-20 травня 2022 р.) / [ред. кол.: Н.В. Ладогубець, А.М. Кокарева та ін.]; Національний авіаційний університет. К.: НАУ, 2022. 149–150 с.
20. Михайлич О.В., Мотузка Т.А. Соціологічні підходи до вивчення дозвілля як соціального інституту. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2022. 150–157 с.
21. Малімон В.О. Культурна політика держави як чинник реформування суспільства. Київ, 2010. 216 с.
22. Навчальний посібник до виконання комп'ютерних практикумів та практичних робіт за спеціальністю «Економіка». Управління проектами інформатизації. 2019. 6 с.

23. Популяризація читання художньої літератури в українських засобах масової комунікації: вебсайт. URL: http://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/dissertations/K08.051.19/autoreferat_601878ea9d4f5.pdf (дата звернення 07.01.2024).
24. Постановка цілей по SMART – приклади, критерії. вебсайт. URL: <https://pdatu.edu.ua/images/vihovna-robota/psiholog/ps10.pdf> (дата звернення 17.04.2024).
25. Скібіцька Л.І., Скібіцький О.М. Менеджмент. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 416 с.
26. Соціологія: словник термінів і понять. – К.: Кондор, 2006. 372 с.
27. Сокол М.О. Прагматичні аспекти паратексту. Тернопіль, 2011.
28. Таукешева Т. Д. Фінансове планування діяльності бюджетних установ : навч. посібник. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 405 с.
29. Форми популяризації книг сучасної української літератури в бібліотеці: вебсайт. URL: <https://biblio.lib.kherson.ua/formi-populyarizatsii.htm> (дата звернення 04.01.2024).
30. Цимбалюк Н.М., Яковенко Ю.Д. Еволюція дозвілля в контексті соціологічних категорій. Психологія і суспільство. 2004. 118–124 с.
31. Цимбалюк Н.М. Дозвілля між рівністю та нерівністю: до історії питання. Український соціологічний журнал. 2017. 206–210 с.
32. Цимбалюк Н. М. Організація та методика культурно-дозвілдової діяльності. К. : ДАКККіМ, 2000. 145 с.
33. Шапошникова А. Українське книговидання: стан і проблеми. Харків, 2019. 181-185 с.
34. Шершньова З. Є. Стратегічне управління. Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с.
35. Що таке SMART-цілі і навіщо вони потрібні: вебсайт. URL: https://brainlab.com.ua/uk/blog-uk/shho-take-smart-czili-i-navishho-vony-potribni#title_1 (дата звернення 02.05.24).

36.Що таке SWOT-аналіз: вебсайт. URL:
<https://osvita.ua/vnz/add-education/glossary/9635/> (дата звернення 03.04.2024).